

॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥

श्रीभगवानुवाच भोभोःसब्रह्मकादेवाऋषयश्चतपोधनाः ॥ स्वागतेनार्च्यवःसर्वान्श्रावयेवाक्यमुत्तमं ॥ ४९ ॥ विज्ञातं वो मया कार्यं तच्च लोकहितं मह
त् ॥ प्रवृत्तियुक्तं कर्तव्यं युष्मत्प्राणोपबृंहणं ॥ ५० ॥ सुतसंचतपोदेवाममाराधनकाम्यया ॥ भोक्ष्यथास्य महासत्त्वास्तपसःफलमुत्तमं ॥ ५१ ॥ एष ब्रह्मालोक
गुरुर्महान् लोकपितामहः ॥ यूयंच विबुधश्रेष्ठामां यजध्वंसमाहिताः ॥ ५२ ॥ सर्वे भागान्कल्पयध्वं यज्ञेषु मम नित्यशः ॥ तथा श्रेयोभिधास्यामि यथाधीकार
मीश्वराः ॥ ५३ ॥ वैशंपायन उवाच श्रुत्वैतद्देवदेवस्य वाक्यं तृष्टतनुरुहाः ॥ ततस्ते विबुधाः सर्वे ब्रह्माते च महर्षयः ॥ ५४ ॥ वेददृष्टेन विधिना वैष्णवं क्रतुमाह
रन् ॥ तस्मिन्सन्ने सदा ब्रह्मास्वयं भागमकल्पयत् ॥ ५५ ॥ देवादेवर्षयश्चैव स्वं स्वं भागमकल्पयन् ॥ ते कर्तयुगधर्माणो भागाः परमसत्कृताः ॥ ५६ ॥ प्रादुरादित्य
वर्णं तं पुरुषं तमसः परं ॥ बृहंतं सर्वगं देवमीशानं वरदं प्रभुं ॥ ५७ ॥ ततो यवरदो देवस्तान्सर्वान्मरान्स्थितान् ॥ अशरीरो बभाषे दं वाक्यं स्वस्थो महेश्वरः ॥ ५८ ॥
वरदक्षिणैः ॥ ६० ॥ युगे युगे भविष्यध्वं प्रवृत्तिफलभागिनः ॥ यज्ञैर्ये चापि यक्ष्यंति सर्वलोकेषु वैसुराः ॥ ६१ ॥ कल्पयिष्यंति वो भागांस्ते नरा वेदकल्पितान् ॥ यो मे
यथा कल्पितवान् भागमस्मिन्महाक्रतौ ॥ ६२ ॥ स तथा यज्ञभागार्हो वेदसूत्रे मया कृतः ॥ यूयं लोकान्भावयध्वं यज्ञभागफलोचिताः ॥ ६३ ॥ सर्वार्थंचितका
लोके यथाधीकारनिर्मिताः ॥ याः क्रियाः प्रचरिष्यंति प्रवृत्तिफलसत्कृताः ॥ ६४ ॥ आभिराप्यायितवला लोकान्वैधारयिष्यथ ॥ यूयं हि भाविता यज्ञैः सर्वयज्ञे
षु मानवैः ॥ ६५ ॥ मां ततो भावयिष्यध्वमेषावो भावनामम ॥ इत्यर्थं निर्मिता वेदा यज्ञाश्चौषधिभिः सह ॥ ६६ ॥ एभिः सम्यक् प्रयुक्तैर्हि प्रीयंते देवताः क्षितौ ॥
निर्माणमेतद्युष्माकं प्रवृत्तिगुणकल्पितं ॥ ६७ ॥ मया कृतं सुरश्रेष्ठाया वत्कल्पक्षयादिह ॥ चितयध्वं लोकहितं यथाधीकारमीश्वराः ॥ ६८ ॥ मरीचिरंगिराश्चा
त्रिःपुलस्त्यः पुलहः क्रतुः ॥ वसिष्ठ इति सप्तैते मानसानि निर्मिता हि ते ॥ ६९ ॥ एते वेदविदो मुख्या वेदाचार्याश्च कल्पिताः ॥ प्रवृत्तिधर्मिणश्चैव प्राजापत्ये च कल्पि
ताः ॥ ७० ॥ अयं क्रियावतां पंथा व्यक्तीभूतः सनातनः ॥ अनिरुद्ध इति प्रोक्तो लोकसर्गकरः प्रभुः ॥ ७१ ॥